

Spis treści

Wstęp	9
-----------------	---

I. Specyfika powiązań regionalnych w Azji i Pacyfiku

Paweł Szwiec: Integracja w Azji Wschodniej – geneza, przejawy, skutki, perspektywy	13
Zbigniew Olesiński: Mechanizm organizacyjny procesów integracyjnych w Azji Południowo-Wschodniej	21
Malgorzata Pietrasiak: ASEAN-6 i ASEAN-4: problemy na drodze do integracji regionu Azji Południowo-Wschodniej	31
Katarzyna A. Nawrot: Proces integracji regionalnej państw ASEAN	46
Ewa Oziewicz: Nowy regionalizm azjatycki z perspektywy ASEAN	55
Krystyna Żołądkiewicz: Integracja ekonomiczna w regionie Pacyfiku na przykładzie Strefy Wolnego Handlu Australii i Nowej Zelandii	64
Anna Ciałek: Perspektywy rozwoju gospodarczego mikropaństw Południowego Pacyfiku w ramach ugrupowania integracyjnego SPARTECA	76
Karolina Klecha-Tylec: Wschodni Obszar Wzrostu ASEAN jako przykład współpracy subregionalnej	84
Malgorzata Dziembała: Stosunki gospodarcze i polityczne Unii Europejskiej z krajami ASEAN na początku XXI wieku	94
Katarzyna Żukrowska: Stan zaawansowania integracji w ramach ASEAN a stosunki z Unią Europejską	106

II. Płaszczyzny i obszary współpracy regionalnej w Azji i Pacyfiku

Mariusz Szuster: Przesłanki lokalizacji produkcji w krajach azjatyckich	123
Jarosław Brach: Zagrożenie ze strony chińskich i indyjskich producentów ciężarówek dla liderów europejskich	130
Edyta Pawlak: Liberalizacja handlu jako czynnik rozwoju ugrupowań integracyjnych rejonu Azji i Pacyfiku	146
Monika Wyrzykowska: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Chinach a bezpośrednie inwestycje Chińskiej Republiki Ludowej – najnowsze trendy i perspektywy	155
Sebastian Domżałski: Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w gospodarce Malezji na tle państw Azji Południowo-Wschodniej	165

Iwona Pawlas: Azja jako obszar funkcjonowania korporacji transnarodowych w zakresie działalności badawczo-rozwojowej	175
Bogusława Drelich-Skulska: Powiązania sieciowe przedsiębiorstw w regionie Azji i Pacyfiku	182
Elżbieta Pleśniak: Usługi outsourcingowe w Indiach	195
Szymon Mazurek: Giełdy papierów wartościowych w regionie Azji i Pacyfiku	206
Łukasz Fijałkowski: Regionalny wymiar bezpieczeństwa w Azji Południowo-Wschodniej. Idea Wspólnoty ASEAN w świetle koncepcji wspólnot bezpieczeństwa	216
Paweł Łyszczak: Rywalizacja o zasoby surowców energetycznych w basenie Morza Południowochińskiego	226

III. Makroekonomiczny wymiar procesów integracyjnych w Azji i Pacyfiku

Sebastian Bobowski, Marcin Haberla: Indie – narodziny drugiego azjatyckiego giganta?	237
Małgorzata Domiter: Znaczenie polityki handlowej Japonii dla jej dominującej pozycji w regionie Azji i Pacyfiku	246
Anna Jankowiak: Znaczenie ekonomiczne Hongkongu w regionie Azji i Pacyfiku	261
Aleksandra Kuźmińska: Brand China – wizerunek Chin w świecie w świetle rankingu Anholt Nation Brands Index	273
Patrycja Stermach: Ocena ryzyka państw ASEAN na podstawie metody klasyfikacji ryzyka kraju (<i>The Country Risk Classification Method – CRCM</i>)	282

IV. Społeczne i kulturowe wymiary procesów integracyjnych

Małgorzata Bartosik-Purgat: Kultura i konsument w świetle procesów globalnego rynku	293
Tadeusz Sporek: Społeczne problemy współczesnego świata – dylematy ochrony środowiska	305
Bogusław Bembenek: Japońskie grupy <i>keiretsu</i> w świetle koncepcji kapitału społecznego	315

Summaries

Paweł Szwiec: Integration in East Asia – causes, indications, outcomes, perspectives	20
Zbigniew Olesiński: Organizational mechanism of integrative processes in South-East Asia	30

Malgorzata Pietrasiak: ASEAN-6 and ASEAN-4: Problems on the way to the integration of South East Asia region	45
Katarzyna A. Nawrot: Process of regional integration in ASEAN countries	54
Ewa Oziewicz: New Asian regionalism from the ASEAN perspective	63
Krystyna Żołądkiewicz: Economic integration in Pacific Region on the example of Australia New Zealand Closer Economic Relations Trade Agreement	75
Anna Calek: The perspectives of economic development of the micro-states of South Pacific integration group SPARTECA	83
Karolina Klecha-Tylec: BIMP-EAGA as an example of subregional co-operation	93
Malgorzata Dziębala: Economic and political relations between the European Union and ASEAN countries at the beginning of the 21 st century	105
Katarzyna Żukrowska: ASEAN integration progress and relations with the European Union	120
Mariusz Szuster: The circumstances of manufacturing localization in Asian countries	129
Jarosław Brach: Are Chinese and Indian truck makers able to threaten today's, especially European leaders?	145
Edyta Pawlak: Liberalization of trade as a factor stimulating development of integrative groups of Asia and Pacific region	154
Monika Wyrzykowska: FDI in China and China's FDI – new trends and prospects	164
Sebastian Domżański: Foreign direct investment in Malaysia against Southeast Asia	174
Iwona Pawlas: Asia and R&D activity of transnational corporations	181
Bogusława Drelich-Skulska: Business networks in Asia and Pacific region	194
Elżbieta Pleśniak: Outsourcing services in India	205
Szymon Mazurek: Stock exchanges in Asia and Pacific	215
Łukasz Fijałkowski: Regional dimension of security in Southeast Asia. The project of ASEAN Community and the notion of security community	225
Paweł Łyszczak: Energy rivalry in the South China Sea	234
Sebastian Bobowski, Marcin Haberla: India – birth of second Asian giant?	245
Malgorzata Domiter: Significance of Japan's trade policy for its dominant position in the Asia-Pacific region	260
Anna Jankowiak: Hong Kong – the economic role in Asia-Pacific region	272
Aleksandra Kuźmińska: Brand China – the image of China in the world according to Anholt Nation Brands Index	281
Patrycja Stermach: The Association of Southeast Asian Nations in the OECD Country Risk Classification	288

Malgorzata Bartosik-Purgat: Culture and consumer in the process of global market	304
Tadeusz Sporek: Social problems of the contemporary world – the dilemmas of environmental protection	314
Bogusław Bembek: Japanese <i>keiretsu</i> groups in the light of social capital conception	327

Zbigniew Olesiński

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy w Kielcach

MECHANIZM ORGANIZACYJNY PROCESÓW INTEGRACYJNYCH W AZJI POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ

1. Wstęp

We współczesnym świecie coraz większe znaczenie ma rozbudowa sieci internetowych. Już obecnie praktycznie każdy może się porozumieć z każdym za pomocą Internetu. W praktyce nie wszyscy chcą się porozumiewać ze wszystkimi, tworzą się jednak grupy, które między sobą utrzymują praktycznie codzienną łączność i różnymi sposobami ograniczają lub wręcz eliminują kontakty na zewnątrz danej grupy. Zasadniczych przyczyn tego stanu należy upatrywać we względach tak technicznych (mimo wszystko ograniczone możliwości techniczne przesyłania, segregowania i magazynowania informacji) (1), jak i merytorycznych wynikających z różnorodnych przesłanek taktycznych, strategicznych, ale też społecznych, ekonomicznych czy politycznych (2), powodujących kształtowanie się pewnych elementów sieci, jak sieci lokalne czy regionalne. Problemy techniczne prezentują M. Sawhney i D. Parikh w „Harvard Business Review”¹.

2. Strategia w sieci

Sformułowali oni cztery zagadnienia, które określili mianem strategii. Jedną z nich nazwali „Tworzenie nowych połączeń” – „Istotą tej strategii jest konieczność stworzenia sieci informatycznej, do której podłączą się wszyscy uczestnicy, oraz ustalenie standardu wymiany informacji umożliwiających komunikowanie

¹ Na temat (1) zob. M. Sawhney, D. Parikh, *Where value lives in a networked world*, „Harvard Business Review” 2001 nr 1, oraz M. Sawhney, D. Parikh, *W poszukiwaniu wartości w sieciowym świecie*, [w:] *Harvard Business Review. Doskonalenie strategii*, Helion-Onepress, Gliwice 2006. Na temat (2) M. Castells, *Spółczesność sieci*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 16 i nast.

się”². Autorzy podają przykład sieci utworzonej przez firmę e-Trak, zajmującą się odholowywaniem pojazdów³. Analizując mechanizm opisanego procesu, łatwo dostrzec, iż zasadnicze znaczenie ma utworzenie określonej sieci i włączenie do niej określonych organizacji. W działalności gospodarczej w sieci mogą znajdować się organizacje wchodzące w jej skład – np. sieć stacji benzynowych, ale też określona grupa organizacji wzajemnie współpracujących, a więc np. klastr.

W próbujących integrować się gospodarzach tworzenie tego rodzaju sieci ma zgoła zasadnicze znaczenie. Sądzę, że umowy tego rodzaju między określonymi grupami firm są ważniejsze niż obniżanie taryf celnych czy określone ułatwienia w handlu.

Inną strategią jest strategia nazwana „Agregacja”, umożliwiająca zwiększenie technicznych możliwości będących w dyspozycji danej firmy w okresie wzmożonego zapotrzebowania. Autorzy podają przykład firmy Nike, która skorzystała z „Agregacji” w okresie olimpiady, kiedy to zapotrzebowanie na jej towary i usługi było znacznie wyższe. Na czas wzmożonego ruchu witryna firmy Nike uzyskała dodatkową moc na serwerze i obszar do magazynowania danych, a kiedy po igrzyskach ruch powrócił do normy, firma świadcząca powyższą usługę odłączyła dodatkowe komputery⁴. W procesie kreowania sieci między organizacjami na integrującym się terytorium tego rodzaju zachowania można realizować poprzez określenie procedur pozwalających poszukiwać w sieci wolnych mocy. Mogą to być np. firmy, które bezzwłocznie – mając wolne moce produkcyjne – wytworzą określone towary bądź usługi. Jasne jest, iż im więcej nowych połączeń, w tym szerszym zakresie możliwa jest „Agregacja”. Sytuację tę można określić jako wykorzystanie zwiększonej skali rynku.

Kolejną strategią jest „Rekonstrukcja”, polegająca na agregacji, reorganizacji i skonfigurowaniu zasadniczo odmiennych fragmentów plików informacji w spójne, zindywidualizowane pakiety dla klientów. Wydaje się, że zadanie to powinny wykonywać organizacje wsparcia biznesu, jak też ośrodki naukowo-badawcze czy szkoły wyższe. Dlatego celowe jest kreowanie takich organizacji, jak też włączanie już istniejących do sieci integracyjnych (na przykład klastrów).

Najważniejszym jednak przedsięwzięciem jest strategia określona przez autorów analizowanego artykułu jako „Arbitraż”⁵. Autorzy słowem „Arbitraż” określają zjawisko przesuwania określonych informacji w danej sieci z organizacji generujących większość informacji ku organizacjom generującym mniej informacji (peryferia sieci). Koszt wykorzystania tej informacji jest tam niższy. Zjawisko to opisane zostało przez M. Portera, gdzie mówi się o przesuwanie technologii z jednych krajów do drugich⁶.

² M. Sawhney, D. Parikh, *W poszukiwaniu...*, s. 215.

³ Ibidem, s. 215-216.

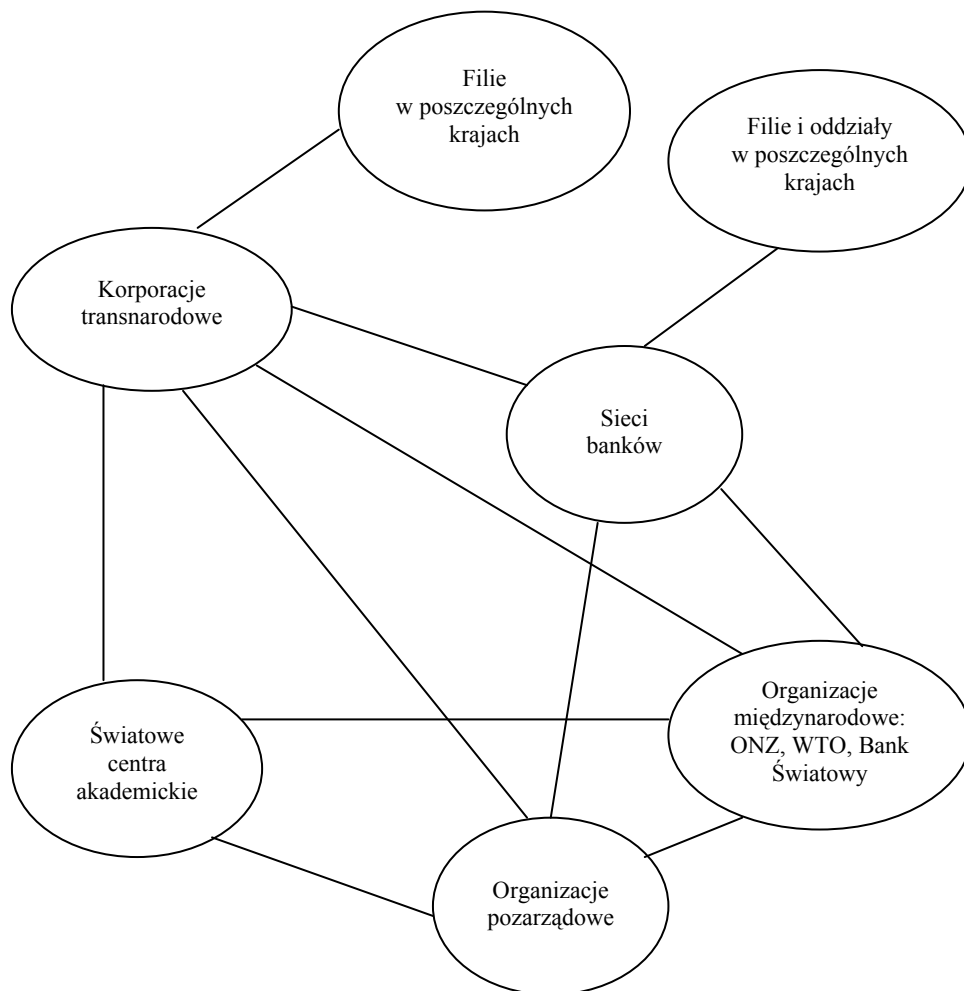
⁴ Ibidem, s. 215.

⁵ Ibidem, s. 213-214.

⁶ M. Porter, *Strategia konkurencji; Metoda analizy sektorów i konkurentów*, PWE, Warszawa 1999.

3. Struktury sieci

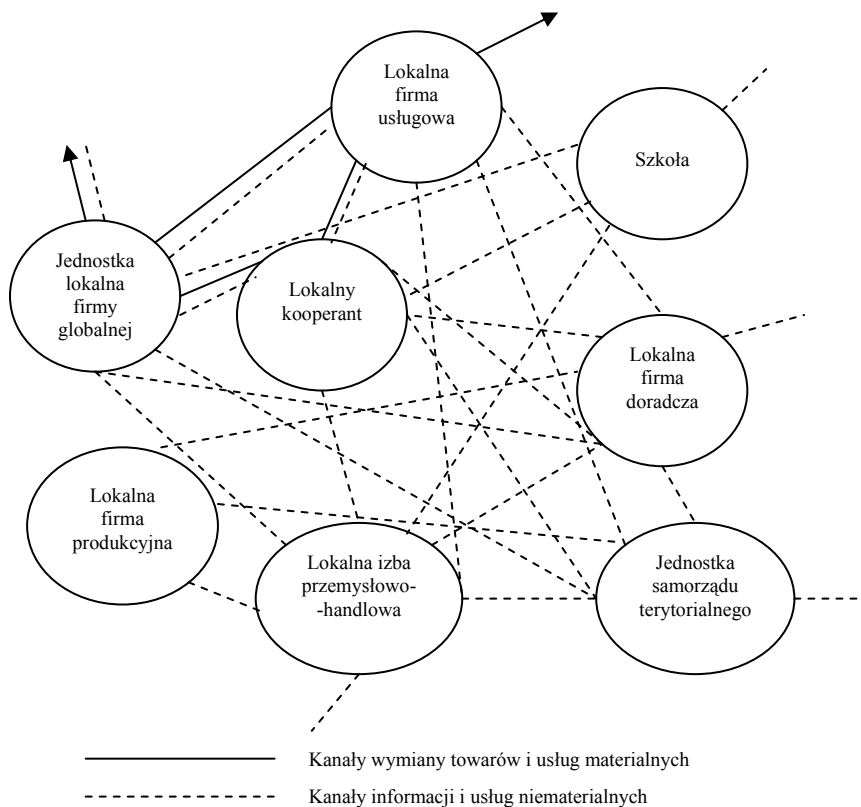
Wydaje się, że istotnym elementem rozważań dotyczących stosowania powyższych strategii jest zwrócenie uwagi na strukturalne zróżnicowanie sieci, powodujące, iż składa się ona z pewnych wyodrębnionych całości. Szczególnie łatwo jest wyodrębnić określone elementy sieci globalnej – a więc ogólnosiwiatowej (rys. 1).

Rys. 1. Elementy globalnych sieci integracyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Na przeciwległym biegunie w stosunku do sieci globalnej znajdują się sieci lokalne (rys. 2).

Rys. 2. Schemat lokalnej sieci kanałów przekazu

Źródło: Z. Olesiński, *Wpływ innowacyjności na restrukturyzację przedsiębiorstw w sieciach globalnych i lokalnych*, [w:] *Potencjał restrukturyzacji w warunkach globalizacji i nowej gospodarki*, red. R. Borowiecki, A. Jaki, Wyd. AGH, Kraków 2007, s. 554.

Procesy integracyjne mają i taki sens, iż ułatwiają „Tworzenie nowych połączeń” sieci globalnych z lokalnymi, na ogół poprzez sieci regionalne i krajowe. „Tworzenie nowych połączeń” zwiększa możliwość „Agregacji”, wydaje się bowiem, że organizacjom należącym do sieci globalnych w pewnym zakresie łatwiej jest współpracować z organizacjami sieci regionalnych i krajowych. Taki z kolei stan sprzyja wykorzystywaniu przez firmy globalne „Arbitrażu”, czyli przekazywaniu pewnych technologii na peryferia.

4. Charakterystyka powiązań sieciowych w Azji Południowo-Wschodniej

Spośród inicjatyw ekonomicznych, społecznych i politycznych państw azjatyckich stosunkowo najszerszy rezonans na arenie międzynarodowej wywołało Sto-

warzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN)⁷. ASEAN został utworzony w 1967 r. przez Filipiny, Indonezję, Malesję, Singapur i Tajlandię.

W roku 1984 do ASEAN-u przyłączyło się Brunei, a następnie Wietnam (1995), Laos (1997), Myanmar (1997) i Kambodża (1999).

Od roku 1992 ASEAN próbuje podejmować działania integracyjne. Utworzono strefę wolnego handlu (AFTA), a ostatnio (2008) wysuwane są nowe inicjatywy.

We wrześniu 2002 r. podczas 34 spotkania ministrów gospodarki w Brunei potwierdzono zamiar utworzenia do 2020 r. Regionu Ekonomicznego ASEAN (wspólnota ekonomiczna). Ze względu na zróżnicowanie poziomu rozwoju wyróżnia się ASEAN-6 (Brunei, Singapur, Filipiny, Tajlandia, Malesja, Indonezja) oraz ASEAN-4 (Laos, Kambodża, Myanmar, Wietnam). Biorąc powyższe pod uwagę, w procesie liberalizacji wewnątrzregionalnej przyjęto zasadę asymetryczności. Oznacza ona jednostronną i dobrowolną redukcję cel w imporcie państw wyżej rozwiniętych. Podjęto również decyzję o ujednoczeniu zasad podróży w ramach ASEAN, standaryzacji niektórych produktów i usług, a także rozwoju kooperacji⁸.

Ekonomiczny Region ASEAN (Wspólnota Ekonomiczna) ma do 2020 r. utworzyć jednolity rynek handlu i produkcji z zapewnioną swobodą przepływu dóbr, usług, inwestycji i siły roboczej⁹.

Koordinacja działań organizacji odbywa się na spotkaniach premierów (nieregularnie) oraz ministrów spraw zagranicznych (rocznie). Stałym organem ASEAN jest Komitet kierowany przez sekretarza generalnego wybieranego na pięcioletnią kadencję.

Analiza danych w tab. 1 potwierdza zasadniczy podział ASEAN na dwie grupy. Z jednej strony wyżej rozwinięte Brunei, Filipiny, Indonezja, Malesja, Singapur, Tajlandia; z drugiej słabo rozwinięte (PKB/osobę średnio 0,5 tys. USD) Kambodża, Laos, Myanmar, Wietnam. Bogatsza szóstka dzieli się aż na trzy grupy. Do pierwszej należą zamożne Brunei i Singapur (po ok. 20 tys. USD/osobę), biedniejsze Malesja (5 tys. USD/osobę) i Tajlandia (2,6 tys. USD/osobę) i trzecią grupę Filipiny i Indonezja po ok. 1,2 tys. USD/osobę.

Spśród członków ASEAN najwięcej mieszkańców ma Indonezja (219 mln), następnie Filipiny i Wietnam po niewiele ponad 80 mln osób, dalej Tajlandia 64,7 mln, Myanmar 35,3 mln, Malesja 26,2 mln, Kambodża 13,8 mln oraz Singapur 3,5 mln mieszkańców i Brunei 300 tys. osób.

⁷ Por. Z. Olesiński, *Oblicze współczesnej Azji i Pacyfiku*, [w:] *Współczesne stosunki międzynarodowe*, praca zbiorowa, Akademia Finansów w Warszawie, Warszawa 2008, s. 409-410, oraz E. Latoszek, M. Proczek, *Organizacje międzynarodowe we współczesnym świecie*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2006, s. 492-526.

⁸ Rocznik Strategiczny 2002/2003, Fundacja Studiów Międzynarodowych, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2003, s. 334-335.

⁹ Rocznik Strategiczny 2006/2007, Fundacja Studiów Międzynarodowych, Wydawnictwo Naukowe Scholar Warszawa 2007, s. 279.

Tabela 1. Parametry gospodarek ASEAN w 2005 roku

Państwo	Powierzchnia (w tys. km ²)	Ludność (w mln)	PKB (w mld USD)	PKB na osobę (w tys. USD)	Eksport (w mld USD)	Import (w mld USD)	PKB przyrost roczny
Brunei	6,0	0,3	6,4	17,6	5,7	1,3	3,0
Filipiny	300,0	85,2	97,6	1,2	41,2	47,0	5,1
Indonezja	1890,8	219,9	276,0	1,259	85,6	57,7	5,6
Kambodża	181,0	13,8	5,4	0,375	3,1	3,7	7,0
Laos	236,8	5,6	2,7	0,463	0,4	0,6	7,0
Malezja	329,9	26,2	130,8	5,0	140,9	114,6	5,3
Myanmar	676,6	35,3	5,4	0,97	2,9	2,3	5,0
Singapur	0,7	3,5	117,9	26,8	229,6	200,0	6,4
Tajlandia	513,0	64,7	168,8	2,6	110,1	118,2	4,4
Wietnam	329,3	83,2	50,9	0,61	32,2	36,9	7,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Encyklopedia Świat: Polska 2007*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006 (tłumaczenie z Istituto Geografico de Agostini, Nowara 2006).

Obszar ASEAN-u jest więc mocno zróżnicowany. Ze względu na trudno dostępne tereny i wyspiarskie położenie posiada w znacznej części obszaru słabo rozwiniętą infrastrukturę komunikacyjną.

Tabela 2. Wskaźniki społeczne, struktura zatrudnienia

Państwo	WRC		Struktura zatrudnienia			Ludność aktywna zawodowo	
	S	W	rolnictwo	przetwórstwo	usługi	% M	% K
Brunei	33	0,866	3	34	63	63	37
Filipiny	84	0,758	37	15	48	62	38
Indonezja	110	0,697	44	18	38	59	41
Kambodża	130	0,571	60	13	27	48	52
Laos	133	0,545	76	24	–	59,3	40,0
Malezja	61	0,796	15	30	55	64,4	35,6
Myanmar	129	0,579	69	31	–	55,1	44,9
Singapur	25	0,907	1	30	69	58,2	41,8
Tajlandia	73	0,778	42	21	37	54,1	45,9
Wietnam	108	0,704	58	17	25	51,5	48,5

Objaśnienia:

WRC – wskaźnik rozwoju cywilizacyjnego (HDI), S – miejsce w świecie, W – wartość wyrażona w tysięcznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Encyklopedia Świat: Polska 2007*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006 (tłumaczenie z Istituto Geografico de Agostini, Nowara 2006).

Aktywizacja zawodowa mieszkańców nie jest wysoka i wynosi średnio nieco powyżej 50%, licząc łącznie kobiety i mężczyzn. Jest więc poniżej średniej w Unii Europejskiej, podobnie jak w Polsce.

Struktura zatrudnienia potwierdza zróżnicowanie poziomu gospodarczego poszczególnych państw regionu. W usługach więcej osób pracuje w Singapurze, Brunei, Malezji – mniej w Wietnamie, Kambodży, Laosie i Myanmarze (tab. 2).

Podobnie przedstawiają się wskaźniki rozwoju cywilizacyjnego (HDI), przoduje Singapur (25 miejsce w świecie) i Brunei (33), dalej Malezja (61), Tajlandia (73), Filipiny (84), Wietnam (108) – zaskakująco wysoko, Indonezja (110), Myanmar – 129, Kambodża – 130 i Laos – 133.

Analiza wskaźników konkurencyjności wskazuje, że pod tym względem Singapur należy do czołówki światowej. Wysokie miejsca zajmuje też Malezja – 16 i Tajlandia – 26 (Polska nie mieści się w grupie czołowych pod tym względem 44 państw świata).

Singapur zajmuje 6 miejsce na świecie wśród państw posiadających wskaźnik technologii informatycznych i komunikacyjnych, Malezja zajmuje 32 miejsce na świecie (tab. 3).

Tabela 3. Zestawienie wybranych wskaźników*

Państwo	Konkurencyjność światowa pod względem			Uwarunkowania biznesu. Ranking 1949-2003	Wskaźnik kreatywności	Wskaźnik technologii informatycznych i komunikacyjnych	Indeks percepcji korupcji
	całościowo	działań rządowych	udziału w ekonomice międzynarodowej				
Brunei	•	•	•	•	•	•	•
Filipiny	43	36	•	34	•	•	35
Indonezja	•	•	•	•	•	•	11
Kambodża	•	•	•	•	•	•	•
Laos	•	•	•	•	•	•	•
Malezja	16	16	25	22	41	32	37
Myanmar	•	•	•	•	•	•	•
Singapur	2	1	9	6	14	6	5
Tajlandia	26	20	42	25	37	•	•
Wietnam	•	•	•	•	•	•	29

• – brak danych, * – sklasyfikowano 44 państwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Świat w liczbach 2005*, *The Economist 2005*.

Rozbudowa systemów telekomunikacyjnych i informatycznych jest najlepszą drogą poprawy gospodarczej i społecznej w regionie. Wobec niedostatków infrastruktury transportowej jest to istotny sposób realizacji projektów modernizacyjnych.

Wydaje się też celowa rozbudowa transportu lotniczego i wodnego (tak morskigo, jak i rzecznoego – Wietnam, Laos, Kambodża, Myanmar).

5. Strategia funkcjonowania ASEAN

Jak wynika z tabeli 3, w chwili obecnej systemy informatyczne na poziomie światowym są rozwinięte tylko w Singapurze i Malezji, zatem jeśli by próbować realizować strategię informatyczną – „Tworzenie nowych połączeń” w państwach członkowskich ASEAN, należałoby rozbudować sieci informatyczne.

Rozbudowa ta jest niezbędna także do realizacji strategii „Agregacji”. Realizacja tej strategii wymaga także rozwoju stosunków międzyorganizacyjnych wyrażających się współpracą owocującą zawieraniem określonych umów. Wymaga to odpowiedniej infrastruktury organizacyjno-prawnej, jak sprawnie funkcjonujące sądownictwo, sprawne banki i sprawne nieskorumpowane urzędy finansowe, pracy, ubezpieczeń (w tym socjalnych) itp. Szczególnym rezultatem kształtowania się współpracy jest wzrost wzajemnego zaufania między poszczególnymi organizacjami¹⁰.

Realizacja kolejnej strategii – „Rekonstrukcji” wymaga znacznej rozbudowy organizacji wsparcia biznesu, znacznego na ogół wsparcia rządu i znacznej rozbudowy szkolnictwa wyższego i instytutów naukowo-badawczych.

Z tabeli 3 wynika, iż przedsiębiorcy w Singapurze, ale też Malezji, Tajlandii i Filipinach, mogą liczyć na relatywnie znaczne wsparcie rządu (kolumna 3). Kolumna 4 tej tabeli wskazuje, że relatywnie wysoka jest pozycja w ekonomice międzynarodowej: Singapur – 9 miejsce na świecie, Malezja – 25, Tajlandia – 42. Niezłe miejsca zajmują czołowe kraje ASEAN, jeśli idzie o wskaźnik uwarunkowań biznesu: Singapur – 6, Malezja – 22, Tajlandia – 25, Filipiny – 34. Podobnie jeśli idzie o wskaźnik kreatywności: Singapur – 14, Tajlandia – 37, Malezja – 41. Są to przesłanki korzystne do rozwoju strategii „Arbitrażu” (transferu technologii) w regionie.

Pewną przeszkodą transferu w regionie może być relatywnie wysoki wskaźnik korupcji. Indonezja zajmuje 11 pozycję wśród najbardziej skorumpowanych państw świata, Wietnam – 29, a Filipiny – 35. Z kolei Singapur jest 5 wśród najmniej skorumpowanych krajów świata, a Malezja – 37.

6. Perspektywy rozwoju

Wraz z upowszechnieniem technologii informatycznych świat wkroczył w nowy etap rozwoju¹¹. Względna stabilizacja polityczna (zakończenie wielu prze-

¹⁰ Por. J. Stachowicz, *Zarządzanie kapitałem intelektualnym w regionalnych sieciach innowacyjnych*, raport merytoryczny, Instytut Badań Systemowych PAN, maszynopis powielany, Warszawa 2006 oraz W.M. Grudzewski et al., *Zarządzanie zaufaniem w organizacjach wirtualnych*, Difin, Warszawa 2007.

¹¹ *Asia and Africa, Legacies and Opportunities in Development*, red. D. Liudaner, M. Roemer, International Center for Economic Growth Harvard Institute for International Development, Institute

wlekłych konfliktów, jak zimna wojna czy wojna wietnamska) sprzyja stabilizacji sytuacji społecznej, a przy odpowiedniej polityce władz może prowadzić do poprawy systemów edukacji, opieki zdrowotnej, wzrostu zatrudnienia, poprawy zabezpieczeń społecznych, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego – co powinno sprzyjać realizacji programów modernizacyjnych państw ASEAN. Wszystkie te kraje osiągają relatywnie wysokie wskaźniki wzrostu PKB (5-7%), posiadają relatywnie wysoki eksport (łącznie przeszło 600 mld USD), co jest przesłanką powodzenia planów integracyjnych.

Wydaje się, że w ciągu 10-15 lat Indonezja i Filipiny mogą osiągać PKB/osobę ok. 3 tys. USD, co przy równoczesnej rozbudowie infrastruktury telekomunikacyjnej i transportowej może być przesłanką stabilizacji społecznej i trwałego wkroczenia na ścieżkę wzrostu. Stworzy to też potencjalną szansę na stabilny wzrost gospodarczy dla Wietnamu, Laosu, Kambodży i Myanmaru.

Literatura

- Asia and Africa, Legacies and Opportunities in Development*, red. D. Liudaner, M. Roemer, International Center for Economic Growth Harvard Institute for International Development, Institute for Contemporary Studies, San Francisco 1994.
- Castells M., *Spoleczeństwo sieci*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Encyklopedia Świat: Polska 2007*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006 (tłumaczenie z Istituto Geografico de Agostini), Nowara 2006.
- Grudzewski W.M. et al., *Zarządzanie zaufaniem w organizacjach wirtualnych*, Difin, Warszawa 2007.
- Latoszek E., Proczek M., *Organizacje międzynarodowe we współczesnym świecie*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2006.
- Lewis N.W., *Potęga wydajności*, CeDeWu.PL, Warszawa 2005.
- Olesiński Z., *Oblicze współczesnej Azji i Pacyfiku*, [w:] *Współczesne stosunki międzynarodowe*, praca zbiorowa, Akademia Finansów w Warszawie, Warszawa 2008.
- Olesiński Z., *Wpływ innowacyjności na restrukturyzację przedsiębiorstw w sieciach globalnych i lokalnych*, [w:] *Potencjał restrukturyzacji w warunkach globalizacji i nowej gospodarki*, red. R. Borowiecki, A. Jaki, Wyd. AGH, Kraków 2007.
- Olesiński Z., *Zarządzanie w regionie, Polska – Europa – Świat*, Difin, Warszawa 2005.
- Porter M., *Strategia konkurencji. Metoda analizy sektorów i konkurentów*, PWE, Warszawa 1999.
- Rocznik Strategiczny 2002/2003, Fundacja Studiów Międzynarodowych, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2003.
- Rocznik Strategiczny 2006/2007, Fundacja Studiów Międzynarodowych, Wydawnictwo Naukowe Scholar Warszawa 2007.
- Sawhney M., Parikh D., *W poszukiwaniu wartości w sieciowym świecie*, [w:] *Harvard Business Review. Doskonalenie strategii*, Helion-Onepress, Gliwice 2006.
- Sawhney M., Parikh D., *Where value lives in a networked world*, „Harvard Business Review” 2001 nr 1.

Stachowicz J., *Zarządzanie kapitałem intelektualnym w regionalnych sieciach innowacyjnych*, raport merytoryczny, Instytut Badań Systemowych PAN, maszynopis powielany, Warszawa 2006.
Świat w liczbach 2005, The Economist 2005.

ORGANIZATIONAL MECHANISM OF INTEGRATIVE PROCESSES IN SOUTH-EAST ASIA

Summary

In integrative processes of specific regions of the world, an important role is played by self-organization abilities of enterprises supported by government initiatives, such as, in particular, development of computer and telecommunications networks, development of transport networks, and development of social infrastructure.

In computer networks, the following strategies are of special importance: (1) "Creation of new links", (2) "Aggregation", (3) "Reconstruction", (4) "Arbitration" (transfer of technology).

Implementation of the above strategies is more efficient if knowledge about network structure of interorganizational relations, especially links of global network with regional, national and local networks is taken advantage of.

The foregoing depends on a stable political situation and authorities' will to carry on long-term pro-market and pro-democratic modernization strategy.

The relatively recently formed ASEAN integrative area is able to meet a lot of the above requirements, which prognosticates that the ASEAN countries, such as Philippines and Indonesia, can enter an accelerated growth track that Singapore, Brunei, Malaysia and Thailand appear to have been on for several years now. It gives ground for hoping that Myanmar, Vietnam, Cambodia and Laos may follow in the footsteps some time in the future.